

Helsingin hallinto-oikeus
Sörnäistenkatu 1
00580 Helsinki
helsinki.hao@oikeus.fi

Helsingin hallinto-oikeudelle

VIITE 368/03.04.04.04.10/2022 Lausuntopyyntönnä 31.1.2022

ASIA Lausunto kaupunginvaltuuston vuoden 2022 talousarvion hyväksymispäätöksestä tehtyyn valitukseen ja kaupunginhallituksen päätöksen täytäntöönpanokieltoon

LAUSUNNON ANTAJA

Vantaan kaupunginhallitus

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 5 momentin 3-kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, konsernijaoston ja johdon toimialan viranhaltijoiden päätöksiä koskevissa tärkeimmissä muutoksenhakuasioissa, mikäli kaupunginhallitus yhtyy muutoksenhaun kohteena olevaan kaupungin viranomaisen päätökseen.

VALITUKSENALAISET PÄÄTÖKSET

Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 13.12.2021 § 8 ja
Vantaan kaupunginhallituksen päätös 17.01.2022 § 4

VALITTAJAN VAATIMUKSET

Valittajan vaatii, että

1. Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 13.12.2021 § 8 kumotaan Vantaan ratikan hankemäärärahan 7 milj. euroa osalta ja
2. Vantaan kaupunginhallituksen päätöksen 17.1.2022 § 4 täytäntöönpano keskeytetään Vantaan ratikan osalta, kunnes asiassa on saatu lainvoimainen päätös.

VANTAAN KAUPUNGIN VAATIMUKSET

Valitus tulee kokonaisuudessaan hylätä perusteettomana.

PERUSTELUT

Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 13.12.2021 § 8

Valittaja väittää, että Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 13.12.2021 § 8 on Vantaan ratikan hankemäärärahan 7 milj. osalta syntynyt virheellisessä järjestyksessä, sillä Vantaan ratikan rakentamisesta ei ole tehty rakentamispäätöstä.

Vantaan kaupunginvaltuusto on 16.12.2019 § 7 päättänyt, että Vantaan ratikan toteutukseen tähtäävää suunnittelua jatketaan teknisen lautakunnan hyväksymän yleissuunnitelman pohjalta ja raitiotien toteutusta suunnitellaan esityslistassa kuvatulla tavalla, ja raitiotien rakentamisesta päätetään eri päätöksellä. Esityslistassa on kuvattu jatkosuunnittelun seuraavien vaiheiden olevan asemakaavoitus, katusuunnittelu ja toteutussuunnittelu. Ennen rakentamispäätöstä laaditaan ratikkavyöhykkeen maankäytöstä kaavarunko tai useampia kaavarunkoja koko käytävästä.

Vantaan kaupungin talousarviossa vuodelle 2022 Vantaan ratikalle osoitettu hankemääräraha on tarkoitettu Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksen 16.12.2019 § 7 mukaiseen suunnitteluun.

Vantaan ratikan suunnittelua toteutetaan pitkäjänteisesti taloussuunitelmakaudella. Kaupunginvaltuusto päätti 11.11.2019 § 10 hyväksyessään taloussuunnitelman vuosille 2020–2023, että mikäli kaupunginvaltuusto päättää Vantaan ratikan jatkosuunnittelusta, merkitsee se taloussuunnittelukaudella varautumista Vantaan ratikan katu- ja toteutussuunnittelun menoihin yhteensä noin 19,5 milj. eurolla. Vuoden 2022 hankemääräraha 7 miljoonaa euroa on osa tätä kokonaisuutta.

Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksessä 16.12.2019 § 7 todettu toteutussuunnittelu ei ole vakiintunut termi infra-alalla, mutta talonrakennuksen puolella toteutussuunnittelu tarkoittaa yleissuunnitteluun perustuvaa suunnittelua, jossa annetaan rakentamisen ja hankinnan edellyttämät mitoitetut suunnitelmat ja tuotemäärittelyt. Toteutussuunnitteluun sisältyy tuote- ja järjestelmäosasuunnittelu. Toteutussuunnittelun tuloksena syntyvät hyväksytyt toteutussuunnitelmat.

Tarkan harkinnan perusteella katujen ja puistojen palvelualue on edistänyt hankkeen toteutussuunnittelua kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksen ja käytettävissä olevien investointimäärärahojen mukaisesti.

Osuuksilla Mellunmäki - Tikkurila ja Lentoasema -Tikkurila palvelualue on määrittänyt, että päätöksenteon tueksi vaadittava toteutussuunnittelu sisältää sekä katusuunnittelun että alustavan rakennussuunnittelun. Alustavan rakennussuunnittelun tavoitteena on tuottaa riittävän tarkkaa tietoa katujen rakenneratkaisuista, jotta katusuunnitelmissa ja asemakaavoissa varataan kadulle tarpeeksi tilaa. Alustavien rakennussuunnitelmien tarkoituksena on myös tarkentaa kustannusarviota ja siinä pysymistä. Alustavat rakennussuunnitelma-asiakirjat sisältävät mm. rakennetyyppipoikkileikkauksia ja pituusleikkauksia, joita ei laadita tavanomaisen katusuunnittelutoimeksiannon yhteydessä.

Tikkurilan tunneliosuudelle sen sijaan laaditaan rakennussuunnitelmat, koska tämän teknisesti ainutkertaisen ja poikkeuksellisen vaativan rakennushankkeen toteutuskustannukset, vaikutukset määrataan ja sen liikenteeseen, katualueeseen rajautuviin kiinteistöihin ja tilavaraukset saadaan riittävällä tarkkuudella selville vasta tarkan ja yksityiskohtaisen rakennussuunnitteluprosessin tuloksena.

Toteutussuunnitelmien perusteella voidaan arvioida hankkeen kustannusarvio, mikä tieto tarvitaan varsinaisen rakentamispäätöksen tekemiseen.

Vuoden 2022 talousarvioon sisällytetty hankemääräraha on siten täysin kaupunginvaltuuston aiemmin tekemän suunnittelua koskevan päätöksen mukainen. Lisäksi on todettava, että kaupunginvaltuustolla on talousarviosta päättäessään täysi harkintavalta siinä, mihin tarkoitukseen määrärahoja osoitetaan. Kaupunginvaltuusto voi talousarviosta päättäessään päättää joltain osin toisin, kuin mitä jossain aiemmassa kaupunginvaltuuston päätöksessä on päätetty.

Valittajan väite päätöksen syntymisestä virheellisessä järjestyksessä on perusteeton ja valitus on tältä osin hylättävä.

Valittaja on väittänyt myös, että Vantaan kaupunginvaltuusto olisi ylittänyt toimivaltansa päättäessään Vantaan ratikan hankerahoituksesta, koska kaupunginvaltuuston päätöksen 16.12.2019 c-kohdan mukaan Vantaan kaupunki edellyttää ennen jatkosuunnittelun käynnistämistä, että valtio osallistuu 30 prosentin osuudella hankkeen suunnittelu- ja toteutuskustannuksiin. Valittaja väittää, että mitään päätöstä ei ole, että valtio osallistuisi hankkeen toteutuskustannuksiin 30 prosentin osuudella.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.9.2020 § 13 Helsingin seudun ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimuksen) 2020-2031. Sopimuksen mukaan kunnat jatkavat MAL 2019 -suunnitelmassa esitetyn seudullisen pikaraitioteiden verkoston suunnittelua. Mellunmäki-Tikkurila-Aviapolis-Lentoasema (ns. Vantaan ratikka) pikaraitiotien osalta MAL-sopimukseen on kirjattu, että Vantaa jatkaa hankkeen suunnittelua päätöstensä mukaisesti ja valtio osallistuu hankkeen suunnittelukustannuksiin 30 prosentin osuudella ja enintään 6,1 miljoonalla eurolla.

Kaupunki käynnisti ratikan jatkosuunnittelun syksyllä 2020 MAL-sopimuksen sisällön ja valtion rahoitusosuuden varmistuttua sopimusneuvotteluissa.

Valittajan väite siitä, että valtion osalta ei olisi mitään päätöstä kustannuksiin osallistumisesta, on perusteeton.

Valitus on hylättävä tältäkin osin.

Valittaja on vielä esittänyt väitteen, että yleisen elämäнкäsityksen mukaan rakennussuunnittelu tehdään vasta rakentamispäätöksen jälkeen eli tässä tapauksessa, kun on tehty lainvoimainen päätös Vantaan ratikan rakentamisesta, johon liittyy erottamattomasti valtion päätös 30 prosentin osuudesta hankkeen kokonaiskustannuksista. Valittaja katsoo, että Vantaan kaupunki on tehnyt rakennussuunnitelmia, joihin ei ole valtuuksia.

Kuten edellä on todettu, jatkosuunnittelu tarvitaan, jotta voidaan luotettavasti arvioida rakentamisen kokonaiskustannukset ja jotta saadaan kustannusarvion lisäksi myös muuta päätöksenteon tueksi tarvittavaa tietoa kokonaishankkeesta.

Valitus on hylättävä myös tämän väitteen osalta.

Vantaan kaupunginhallituksen päätös 17.1.2022 § 4

Vantaan kaupunginhallitus on päätöksellään 17.1.2022 § 4 päättänyt panna täytäntöön Vantaan kaupunginhallituksen 13.12.2021 tekemät päätökset, myös talousarvion osana päätöksen Vantaan ratikkaa koskevasta hankemäärärahasta.

Valittaja vaatii, että kaupunginhallituksen päätöksen täytäntöönpano tulee keskeyttää Vantaa ratikkaa koskevilta osin, koska valitus jää muutoin hyödyttömäksi.

Koska valitus on kokonaisuudessaan perusteeton, ei täytäntöönpanokieltoakaan tule asettaa.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Liitteet:

- kaupunginvaltuuston päätös 11.11.2019 § 10 sekä sen liitteenä oleva taloussuunnitelma 2020 – 2023
- kaupunginvaltuuston päätös 16.12.2019 § 7
- kaupunginvaltuuston päätös 13.12.2021 § 8 sekä sen liitteenä oleva talousarvio 2022